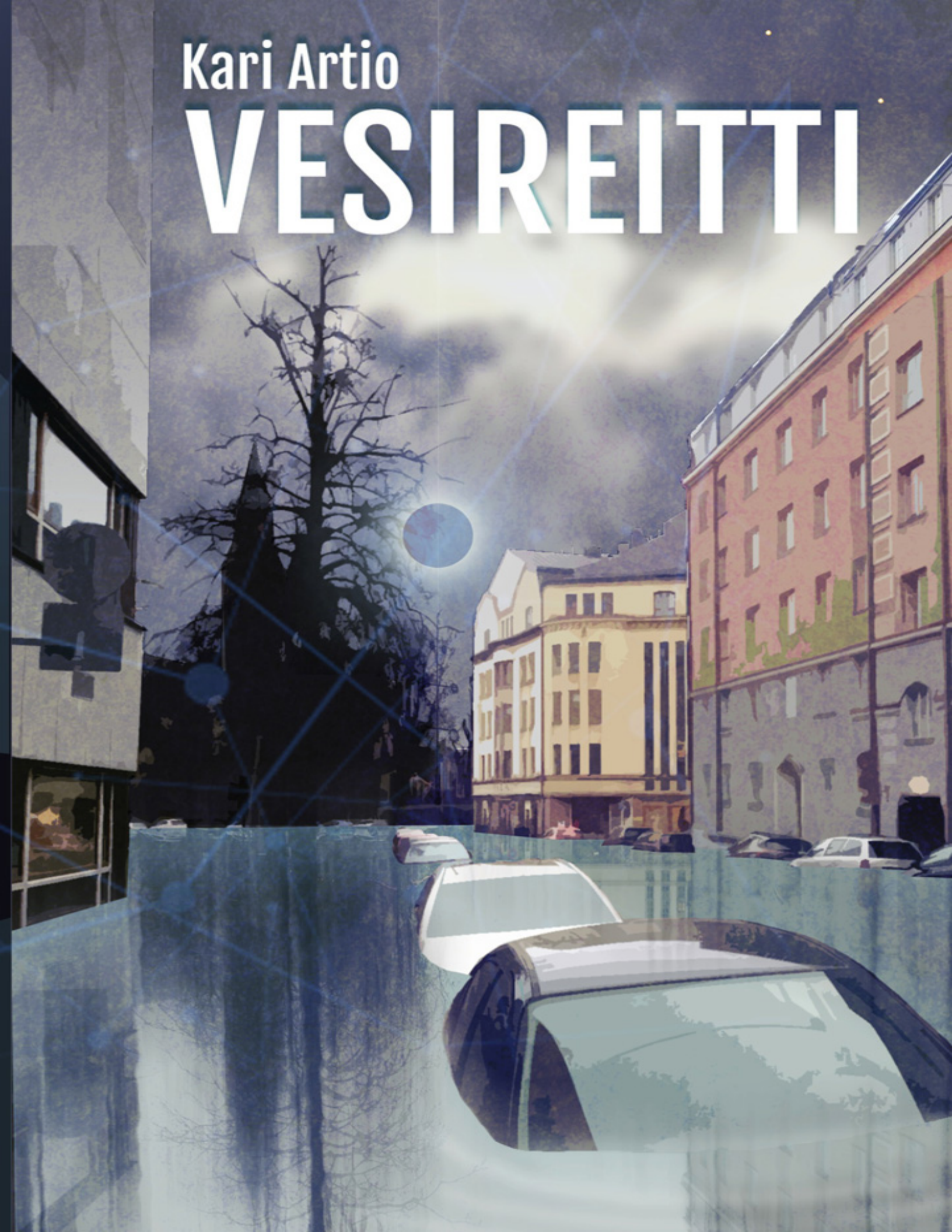


Kari Artio

VESIREITTI



Lainatut runokatkkelmat:

- s.→ Ilias 23, 112-119 ja 9, 309-313**
- s.→ Ilias 9, 308-313**
- s.→ Ilias 7, 84-90**
- s.→ Ilias 24, 504-506**
- s.→ Odysseia 5, 299-302**
- s.→ Ilias 24, 451-455**
- s.→ Ilias 12, 323-329**
- s.→ Ilias 24, 451-455**
- s.→ Ilias 23, 826-829**
- s.→ Odysseia 11, 489-491**
- s.→ Ilias 13, 17-19**

Suomennokset O. Manninen

- s. → Beowulf 43, 5-19**

Suomennos O. Pekonen

- s.→ Kalevala 39, 185-194**
- s.→ Kalevala 49, 121-122**
- s.→ Kalevala 9, 238-244**
- s.→ Kalevala 47, 67-244**

- s.→ Hector, Yhtenä iltana**

Vieras, sulle ma sanon sen selvälle:
Kuvull' ilman konsa on Helios korkeimmillaan,
Meren aaltojen alta silloin nousee tuo todentietäjä, aavojen
äijä,
tummaan piiloutuin kareläikkyy, läntisen tuomaan,
nousee maalle ja nukkumahan käy onkaloluolaan,
keskeen hylkehien; suku tuo merentyttären sorjan
Harmaalt' ui ulapalta ja rantaan sulloutuneena
nukkuu hengittäin monisyöverisen meren-aavan tuoksua
raakaa.

(Odysseia IV, 398-436)

Sisällysluettelo

1. Hiittisten kommuuni, Kesäkuu
2. Luku
3. Helsinki
4. Luku
5. Luku
6. Luku
7. Luku
8. Luku
9. Luku
10. Museo
11. Kartta
12. Luku
13. Luku
14. Luku
15. Luku
16. Luku
17. Luku
18. Luku
19. Luku
20. Luku
21. Luku
22. Luku
23. Luku
24. Luku
25. Luku

- 26. Itäjuhlat
- 27. Tilanteen optimointi
- 28. Valvontakeskus
- 29. Luku
- 30. Luku
- 31. Luku
- 32. Luku
- 33. Luku
- 34. Luku
- 35. Luku
- 36. Luku
- 37. Luku
- 38. Luku
- 39. Luku
- 40. Luku
- 41. Siuro
- 42. Luku
- 43. Luku

1. Hiittisten kommuuni, Kesäkuu

Pr soitti että Elsa on kuollut. Korvani menivät lukkoon, siltä se kuulosti. Väitin vastaan, sanoin ei, mutta hän katkaisi puhelun.

Myrsky oli nousemassa ja mietin uskallanko lähteä kaupunkiin. Seisoin rantavedessä ja käänsin katseeni syvemmällä kohti lauttoja kahlaavista pojista ylös nopeasti lounaasta tummenevalle taivaalle ja sitten puhelimen sääohjelmaan. -En ymmärrä, sanoin.

-Mitä sinä nyt et muka ymmärrä, Timo sanoi nostamatta katsettaan kirjastaan kalliolla. Hän ei antanut minkään häiritä pientä teeskenneltyä nautinnon hetkeään vaikka märän graniitin oli pakko olla kylmä hänen kylkeään vasten. Oli satanut koko aamupäivän ja Timon kolmeksi ohueksi palmikoksi punottu parta väpätti kylmästä ja kai nälästäkin.

Katsoin taas pilviä. Ehkä menisin niiden mukana, saisin niistä vauhtia ja suojaa. Kysyin: -Miksi myrskyn noustessa näyttää kuin nuo tummat pilvet syöksyisivät nopeammin eteenpäin kuin tuo alle jäävä hyvä sää ehtii väistää? Mihin se katoaa?

-Se nousee matalan kiilaamana ylöspäin, se kylmenee noustessaan ja sen kosteus alkaa tiivistyä. Se mikä sinusta näyttää myrskyn nopealta lähestymiseltä onkin hyvän ilman muuttumista huonoksi, lämpimän ilman nousemista, kylmenemistä ja pilveentymistä.

-Onko tuo totta vai tarua?

-Mitä tarkoitat?

-Onko tuo tiedettä? Virallinen tulkinta?

-On se muistaakseni. Arvaat että ilmat tekee kaikkea mitä ne pystyy kun ne pyörii tuolla ylhäällä eikä kukaan estä ja kiellä. Ne käsittää helposti väärin täältä pohjalta kun katsoo.

Puhuimme Timon kanssa aina säästä, katsoimme taivaalle kuten matalilla kalliosaarilla oli tapana. Se oli kuin ontto rukous; emme toivoneet parempaa, säätä tai mitään, mutta odotimme sitä silti. Osasin ilman sääohjelmaakin ennustaa kuukausien päähän mitä tai vaalta oli tulossa: Pilvistä, sadetta, tuulta ja harmaata loputtomissa yhdistelmissään. Mutta sitten suustani pääsi:

-Oho.

-Mitä oho? Timo sanoi ja käänsi vihdoin päänsä. Teki mieleni sanoa hänelle etteivät muinaiset ihmiset maanneet kalliolla olematonta aurinkoa ottamassa mutta olin hiljaa sillä merenpinnan kohdalla oli punainen huutomerkki jota ei ollut yli vuoteen näkynyt. Jotkut olivat jo uskaltaneet toivoa että tulvahuippu olisi saavutettu mutta ei. Sanoin aihetta iloisemmalla äänellä:

-Tulee tuulta tukutonta, Tanskan suurista salmista. Vesi nousee puoli metriä huomiseksi. Minun täytyy lähteä kaupunkiin.

-Kyllä se ilman sinuakin osaa upota.

-Minulla jää asunto kohta veden alle. Täytyy hakea pari paperia talteen.

-Eikö Elsa voi hakea niitä?

-Me emme ole olleet yhdessä vähään aikaan, sanoin ja käänsin pääni pois. En halunnut sanoa Timolle mitään tarkempaa. En ennen kuin se olisi varmaa.

-Ai. Miten sulla paperilla mitään arvokasta on? Timo kysyi, sulki vihdoin kirjansa ja kääntyi istumaan minuun päin.

-Kysyy muinaisleikkien leikkijä.

-Modernilta ihmiseltä.

-No moderni ihminenhan saa leikkiä mitä leikkii, sanoin ja ojensin kättäni Timoa kohti rannettani pyöräyttäen ja syvään hovikumartaen.

-Eli minäkin olen nyt sitten moderni ihminen? Timo kysyi ärtyneenä.

-Olet totta kai. Pelkkää itsetehostusta tuo hiljentyminen ja hidastuminen. Ei tämä ole aitoa tai totta tämä teidän

muinaiskommuuninne. Ei muutama vuosi mitään todista. Ei nuo kutisevat villakalsarit mitään todista. Sattuman armosta elätte vielä täällä jumalan selän takana. Ei ole paha silmä osunut kohdalle, nähnyt teitä vielä.

Näin ikäviä me emme yleensä puhelleet, mutta oli minulla jonkinlainen lieventävä irve naamallani. Vanhoina ystävinä meidän jos kenen piti kestää toistemme pahaa puhetta mutta pilat olivat alkaneet vihdoin takertua kuivuviin kurkkuihimme.

Timo hamusi ohuita rantaheiniä, katkoi ja laittoi monta varrenpäästä kerralla suuhunsa. Selvästi häntä ärsytti. Hän sanoi:

-Ai pelkkää leikkiä. Vaikka henki menisi?

-Vaikka henki menisi. Minun leikkini ei edes ole leikkiä, karttoja pystyy katsomaan paremmin paperilla. Unohdan vaan siirtää niihin merkkamani tiedot koneelle ja olen aina jäljessä ja sekaisin. Mutta mitäs herra saarelainen sanoo siitä puolesta metristä? Mitä entisaikojen ihmiset olisivat tehneet? Luulen että ne olisivat häipyneet jo ajat sit ten, ja kauas.

-Ei puoli metriä paljon ole. Ei jää yhtään taloa alle, Timo sanoi kännykkänsä tulvasovellusta hypistellen. -Lähelle tulee Saria ja Pekkaa kyllä. Siinä on onneksi betonisokkeli. Me ollaan siirretty tänä keväänä jo kolme taloa ylemmäs. Ei jaksaisi enää yhtään.

-Se puoli metriä on arvio. Voi se olla enemmänkin. Teiltä loppuu kohta saari alta, sanoin ja kurotuin katsomaan Timon ruutua mutta hän vetäisi sen äkkiä pois. Ehdin nähdä että meri oli täynnä katkoviivoja, veneiden ja laivojen reittejä.

-Älä tunge siinä! Timo ärähti ja näpelsi laitettaan kiinni.

-Mitä siinä niin vakavaa oli? Mikä kansainvaellus siellä oli menossa?

-Siinä on meidän veneiden kaikki reitit. Niistä näkee kalapaikat.

-Ja niitäkö ei saa minulle näyttää? Nauroin. Timo ei koskaan puhunut minulle synkemmistä puuhistaan joita

heidän yhteisönsä harjoitti hallitsemillaan vesialueilla enkä minä koskaan kysynyt, sellainen oli sopimus. Mutta jos nyt jotain asiatonta vähän vilahti ei siitä noin olisi täytynyt suuttua. Timo jatkoi ärtyneenä:

-Pitäisköhän sun nyt lähteä. Jos et kerran ole jäämässä auttamaan.

-Kyllä minä olen lähdössä, sanoin ja mietin että olikin jo korkea aika häipyä täältä. Muistelin päässäni mitä lähtemiseen kuuluu, oliko akut täynnä, oliko mikään rikki, oliko jäsenissä voimaa, mitkä olivat aallonkorkeus ja tuulennopeus hetki hetkeltä yön yli. Kysyin vaikka tiesin vastauksen:

-Pystytkö maksamaan ennakkoa tästä?

-En nyt mitenkään. On ollut kaikenlaista.. Mites toi jätkien homma? Timo sanoi ja viittasi rannassa ja lautalla keilaussauvojen kanssa hosuviin poikiin joiden mittaustyö oli juuri muuttumassa keppitappeluksi.

-Et sorki sitä hylkyä täällä yksin. Odotat että tulen takaisin niin ei ehkä täyty rikoksen tunnusmerkit. Siis sinun rikoksesi minua kohtaan. Pojat voivat jatkaa kartoitusta hylyn ympäriltä kauemmas. Tästä lahdesta löytyy varmasti muutakin. Keilaatte, otatte kuvia, lähetätte minulle. Ja usko jo että meidän on lähes mahdotonta nostaa sitä sieltä miten kään järkevästi. Koeta tyytyä siihen, siihen mitä saadaan kuvattua.

-Moni muu täällä kyllä luuli että se nimenomaan nostetaan sieltä.

-Joko se maksaa niin että te kuolette nälkään tai sitten se tulee millin palasina.

-Koko touhuhan on aivan naurettava, Timo puuskahti.

-Miten niin naurettava?

-Että tuo hylky makasi ensin rantavedessä tuhat vuotta ja nyt me yritämme saada sitä tuolta syvältä hirveällä vaivalla.

-Parempi se on nyt tutkia talteen kun on vielä joku jota asia kiinnostaa. Se on se tärkein asia tässä.

-Niin, Timo sanoi ja nousi ähkäisten kalliolta. Hänen selkänsä jäi kyyryyn mutta hän ei yrittänytkään oikaista sitä.

Olimme hetken hiljaa ja haistelimme ilmaa ja kovenevaa tuulta. Aallot nousivat, niiden päiden läpi kuului aavistus vihreää kuin toisesta maailmasta.

Kysyin: -Millaista siellä kaupungissa nyt on?

-Kannattaa siellä olla varovainen. Marko asuu Annankadun kommuunissa, voit mennä sinne jos ei muuta ole. Ai niin, Elsan äitihän on siellä. Sillä on varmaan joku linna siellä.

-Montakin. Se muistaa minut vielä, paremmin kuin Elsa. Se minulle äsken soitti.

-Eihän sinulla sitten ole hätää, Timo sanoi.

-Tai kahta suurempi! Se ihminen ei huvikseen soittele. Vaan kai sekin on kohta entinen.

-Harvoin kaikki kohdalleen sattuu kun naisista on kyse.

-Tai ihmisistä.

-Tai maailmasta, Timo sanoi ja heilautti käsiään ympäri merta ja kallioita kuin teatterin näyttämöä.

Tuuli nousi taas askeleen, meri heräsi ääneen ja eloon. Oli lähdeittävä heti. Hengähdin syvään. Tyhmä esittää kovaa itselleen, oman henkensä kaupalla, mutta minkäs teet. Elsa, jos selviän tästä, saat luvan olla elossa. Olkoon tämä matka jokin typerä rukous. Mihin muuhun sitä enää kykenee.

Avasin lantiolle sidotut märkäpuvun hihat ja puin nahkean yläosan päälleni ja kytkin virran päälle. Vedin levähärmän täplittämän läpikuultavan kajakin esiin heinikosta, irrotin juomapullon kannen nauhoista ja join sen tyhjäksi. Timo oli kävellyt perässäni ja yritti jatkaa kiusoittelua.

-Miksi kajakki on läpinäkyvä mutta pullo ei? Hän kysyi.

-Ettet näkisi miten saastainen se on sisältä.

-No nythän minä näen. Muljaat siellä iänkaikkisessa munahiessäsi. Pesetkö sitä koskaan?

-No jos kaadun. En ole kyllä koskaan kaatunut. Mutta te luonnonsuojelijat, te saunotte tämän teidän saarenne paljaaksi muutamassa vuodessa.

-Älä vaihda puheenaihetta. Eikä saunota!

-En vaihtanut puheenaihetta, joka on hygieniä. Laske paljonko menee puita kiukaisiin ja muuhun lämmitykseen ja mitä tämä saari näissä nykyhämärissä tuottaa.

-Oletko muka laskenut?

-En ole. Mutta kun tätä saarta lähestyy niin huomaa jo kaukaa mereltä että se on kaljuuntunut.

-Kunhan kiusaat. Itse olet kaljuuntunut.

-En kiusaa, enkä ole kaljuuntunut! Käykää pesuapinat harvemmin saunassa, sanoin ja kävelin kaivolle täyttämään juomapulloni. En kehdannut enää kinuta evästä kun tuli tuolla tavalla mölistyä. Olisi pitänyt saada pari lanttua tai perunaa edes että jaksaisi meloa kovassa kelissä mutta tiesin ettei täällä ollut ylimääräistä. Olin päättänyt lähteä heti ja matkaa Helsinkiin oli satakaksikymmentä kilometriä, oli kesäkuun neljäs. Hämärää oli hyvin koko yöksi.

Olin lähtenyt kaksi viikkoa sitten Jyväskylästä: Oli tullut kutina, oli tullut tuntu, olin nähnyt merkkejä, oli ollut muutama vaaratilanne. Työ kammottavaa ja ihmiset ärsyttäviä puolituttuja baareista joiden lattiat ja pöydät pestiin päivittäin väljällä kaljalla ja neljän promillen verellä; typeryyden mitta oli täyttynyt. Ja velkaa, eri valuutoissa, liikaa. Työ jonka perässä olin ystäväni vinkkaamana Jyväskylään alun perin lähtenyt oli sulanut työnantajani rikokseen ja katoamiseen ja sen jälkeen olin kierrellyt kaupunkia ja lähiseutuja kuin maankiertäjä, sekatyömies, nostomies, mierolainen talkoolainen ruokapalkalla. Mitään ei jäänyt käteen, kaikki sulii paitsi velat. Kaksi vuotta meni humalassa heiluessa kuin muka loukattuna Elsaa unohtamassa, teeskenneltyyn mykkyyteen vajoamassa. Keväällä olin alkanut suunnitella lähtöä heti kun Timo oli soittanut ja kertonut hylyn varmistumisesta, heti kun sää oli sallinut, heti kun olin saanut viimeisen palkkani vartiointiliikkeen uudelta laumalta. Toukokuussa kun oli tullut keikka Mänttään piilotin kokoontaitetun kajakin

matkailuauton yläsängyn nuhjuisten peittojen alle ja kun kaverit lähtivät kierrokselleen väitin unohtaneeni lamauttimen ja palasin autolle mutta otinkin kajakin ja kiersin tehtaan takaa Melasjärven rantaan ja lähdin painelemaan alas pitkin vesiä taakseni katsomatta. Ensin Hopunselkää ja Välivettä, sitten Kotaselkää ja Savilahtea pitkin Vilppulan ohi Ruovedelle josta menin Kautun kautta Mommoon. Ohrionselän jälkeen Murolen kanavasta Vankavedelle ja Myyrysselkää Näsijärvelle kahdessa päivässä. Ihmeekseni ruokaa tarjottiin kaksi kertaa kysymättä, sain yöpyä ja levätä ihmisten kodeissa, minua ei pelätty enkä pelännyt, uskalsin puhua ystävällisesti, oli tietysti pakko. Kyselin aina töitä niin kuin olisin ollut töitä kyselemässä. Tampereella olin pikkuserkkuni luona kaksi yötä. Rakensimme aitan kanoille, söin minkä kykenin ja kehtasin ja jatkoin matkaa. Uitin uistinta veneen perässä ja joskus tuli joku ahven tai illalla laiha kuha mutta yleensä ei mitään. Söin kalat raakoina tai annoin niille akusta vähän sähköä jos sitä oli kertynyt tarpeeksi talteen, menin kuin ankerias tai nahkiainen alas Kokemäenjokea kohti merta suu täynnä mudan makua. Olin valmis vaikka mihin mutta kaikki meni hyvin, ihmiset eivät vastanneet odotuksiani. Melon Syöstävän patoa maitse kiertäessäni olin kuulevinani metsästä outoa huutoa "Olomii! Olomii!" mutta en jäänyt sitä kuuntelemaan. Porissa en pysähtynyt, olin kuullut huonoja huhuja, sukeltelin ja söin lumpeitten ja ulpukoitten juuria mutta eivät ne pullottaneet kuin kuvissa, kitkeriä olivat ja mahaani väänsi pitkään. Merellä murtauduin viiteen mökkiin kolmena peräkkäisenä yönä ennen kuin löysin riittävästi mätää muruja kaappien pohjilta että jaksoin viimeisen vedon tänne Hiittisiin. Myötätuuli viimeisellä kahdellakymmenellä kilometrillä oli ensimmäinen koko matkalla ja kolahtin jätesäkistä tekemälläni myötäpurjeella rantakivikkoon toissa päivänä kuin raato. Antoivat ne silloin minulle yhden kunnon aterian täällä, kolme perunaa ja kourallisen voita. Älkää luulko, se oli paras ateria koskaan.

Markus, yksi kaivausten apupojista, käveli rannasta kaivolle. hän joi ensin ja pesi sit ten kuraisia käsiään ja käsienpesun sotkemaan ämpäriä ja lopulta koko kaivoa. Se näytti niin kömpelöltä että tuli puistattava muisto teininä olemisesta, unisten aivojen sohjosta. Kysyin: -Miten menee?

Ei vastausta. Toistin kysymyksen. -Ei mitään, Markus vastasi nytkähtäen ja veti jostakin taskusta ruskean paperipussin ja ojensi sen minulle. -Pirjo lähetti.

-Kiitos, vastasin ja katsoin pussiin. Siellä oli pähkinäpensaana pähkinöitä, pieniä kuin synti. Kysyin: -Etkös sinä ole sen Jääskeläisen Matin poika?

Vastaukseksi tuli kahden millin nyökkäys merelle päin.

-Minulla olisi sinulle tai kaikille pojille pieni pyyntö, jatkoin. -Kertoisitte minulle kun tiedätte mitä Timo ja muut aikovat hylyn kanssa tehdä. Te olette vielä vähän niin kuin työsuhteessa minulle, ymmärrätkö? Teidän velvollisuutenne eivät haihdu ilmaan kun minä lähden täältä. Sen kun vaan kuvaatte sitä, ette tongi, onko selvä? Pidä sinä siitä huoli.

-Me ei siitä kuvasta saada mitään selvää, Markus sanoi selvästi ja kuuluvasti. Se il maisi kai ärtymystä komentelustani. Tältä pojalta ei mitään raporttia tulisi. Sanoin silti:

-Nyt se näyttää aalloilta ja kaiuilta ja sekasotkulta. Niistä sadoista luotauksista mitä te olette tehneet kone laskee tarkan kuvan. Näytinhän minä teille jo sitä yhtä ajoa mikä meillä oli viime viikolta.

-Joo, Markus sanoi. Hän oli puuhaavinaan jotain tärkeää pientä mutta mitä voi teini kivisellä rannalla tehdä kuin vain heilua hitaasti puolelta toiselle ja kääntyä milloin mi hinkin tyhjään nojaan. Nuorilta täällä saarella oli kielletty kaikki digitaaliset laitteet ja sehän jo tekee kenestä tahansa murhanhimoisen.

-Siinä oli tarkkuus jotain puolen sentin luokkaa, sanoin. - Kohta se on kolmasosa. Lopettakaa vaan jo ja antakaa tikut Timolle. Se panee koneen raksuttamaan ja huomenna teillä

on niin tarkka kuva kuin mitä näillä vehkeillä saa. Katsokaa sitä, älkää koskeko.

-Okei, kuului lihasten pieneksi kuristama ääni syvältä selkärangan ja kylkiluiden suojista kuin maailman alta. Hän kääntyi ja käveli pois polkua pitkin taloja kohti. Tuuli yritti kaataa hänet ja melkein onnistui, heinät hakkasivat hänen paljaita nilkkojaan. Huusin hänen peräänsä:

-Minä yritän keksiä teille jotain palkkaa. Olette tehneet hyvää työtä!

Join vettä, katsoin ulos merelle missä tuuli tarttui veteen kovemmin ja kovemmin. Päätin että aallot ovat minun puolellani. Heitin vettä, join lisää, täytin pullot. Sain hel posti Elsan kasvot mieleeni. Siellä ne olivat vielä, nousivat esiin mitenkään manaamatta. En halunnut ajatella mitä tunsin häntä kohtaan, se oli sekavaa kuin merenpinta saarien välissä. Kävelin kajakille ja tarkastin evät ja moottorin, pyyhin kennot puhtaiksi. Makasin hetken tuulensuojassa kajakin vieressä ja söin muutaman kituliaan pähkinän, tiesin katsomattakin että jokaisessa oli madonreikä kuin neulanpisto ja yritin olla maistamatta niiden härskiä makua.

2.

Heti kun lähdin tuuli koveni, se repi vaahtoa irti aaltojen kärjistä kun tuli ulos suojasta niemen takaa. Hetken heiluvin ja mietin miten tämä on muka mahdollista mutta pian antauduin ja totuin taas rytmeihin. Korkeammiksi ja korkeammiksi nousevat aallot kantoivat kevyttä kajakkia helposti eikä paha sää tuntunut pahalta kun kääntyi myötään ja meni lujaa sen mukana. Ehtisin Helsinkiin aamuksi jos lepäisin pari pimeintä tuntia jollakin luodolla. Kerran olin ajaa kariin hämärässä mutta kaikuluotain varoitti ja ehdin väistää, toisen kerran mela kolahti kiveen Jussarön matalikolla terävän aaltometelin seassa ja horjahdin mutta sain riuhtaistua kylkeni ylös vedestä. Kajakki totteli kevyesti, se notkui, jousti ja taipui muttei hajonnut. Kölimoottorin gyroskoopilla varustettu vakautin teki surffaamisesta helppoa, maanopeus oli hetkittäin yli 30 kilometriä tunnissa. Lauloin ja huutelin mennessäni, myrsky söi äänet. Ihmettelin miksen pelkää, miksen väsy. Olossani oli ohut kaistale ties mitä valoa.

Keskellä pahinta riehumista tuntikausien aaltoihin keskittymisen ja liukenemisen jälkeen mieleni erkani ja katsoin itseäni muutaman metrin päästä lievän ihmetyksen vallassa. Aallot heittelivät minua mutta olin kädenmitan, askeleenmitan, melanvedon päässä kaikesta, välinpitämättömyyden vallassa, olin koko ajan oikeassa asennossa ilman yrittämistä, kajakki, minä ja meri. Iskin kättäni kannen kiinnikkeeseen ja se vuoti verta, hiersin kylkeäni aukon terävään reunaan, kylmää vettä valui syliini aukkopeitteen vuotavasta saumasta mutta kaikki oli ihanasti kuin kauneimmassa unessa. Annoin ajatusteni holjua vapaasti mutta sitten muistin Elsan ja maailman

kaiken menon ja humahdin itseeni niin että olin kaatua silkasta järkytyksestä. Että voi meri pitää äkkiä meteliä! Kuin se kaatuisi, ja niinhän se kaatuikin, koko ajan.

Kaikesta uhosta ja hallinnan tunteesta huolimatta kello kaksi yöllä voimani, juomani ja evääni loppuivat keskelle Porkkalanselkää syvimmän pimeyden hetkellä. Aloin nähdä harhoja, valoja ja veneitä. Tiesin että oli alle puoli tuntia aikaa ennen kuin tasapaino ja taju menisivät täysin. Mietin miten näin pääsi käymään, en koskaan ollut joutunut todelliseen hätään täällä. Ehkä halusinkin uupua, kaatua ja vajota. Hävetti mennä takaisin nyt kun väsyneenä antoi itsensä ajatella pelottavia ajatuksia.

Ajoin uponneiden Västernin ja Sommarnin yli, ne erotti aaltojen voitonriemusta niiden päällä. Kajakkini raapiutui pimeässä johonkin, merestä nousi kovia vapisevia käsiä jotka hakkasivat ja melkein repivät melan kädestäni; kuolleita männynoksia tunki esiin kuohuista Västernin korkeimmalta kohdalta. Lepäsin ja venyttelin hetken pitäen limaisesta latvuksesta kiinni keskellä kohinaa ja tempoilua eikä se käynyt levosta, aallot repi vät ja pyyhkivät kannen yli liian monesta suunnasta. Hamusin syötävää liivini taskujen pohjilta ja viimeisiä pudonneita pähkinöitä penkin alta ja pakaravälistä ja mietin mitä tekisin, sitoisinko itseni puuhun hetkeksi mutta merenkäynti oli liian kova ja jäykistyisin kylmästä kymmenessä minuutissa jos en meloisi koko ajan. Puhelin värisi rintataskussa sydäntäni vasten. Kuka soittaa keskellä yötä? En pystynyt vastaamaan. Päätin meloa saarelle jonka tunsin ja joka oli vielä olemassa ja jonka armelias valo vilkkui suoraan edessäni.

Mäkiluoto ei ollut enää linnakesaari, siitä oli kaksi nyppylää ja puolikas kasarmia enää pinnalla mutta siellä oli yhä merivartioasema ja maihinnousukielto jonka tiukkuudesta olin kuullut tarinoita joissa ihmisiä oli kuollut. Tiesin miten ruokavarastoon pääsi sisään ilman avainta,

saarella palvellut kaveri oli kerran retkellä näyttänyt. Siellä voisi nukkua hetken. Tuskin ne yhtä yksinäistä märkää melojaa ampuisi.

Surffasin suoraan saarta kohti murtuvien aaltojen mukana, ajoin lujaa loivan kallion päälle vaikka naarmuja tuli pohjaan. Lensin rajusti kyljelleni ja melkein rikoin melan kun kaavin tukea kallionkoloista etten olisi valunut takaisin mereen kohisten palaavan veden mukana. Tutkat eivät näe melojaa aaltojen seasta mutta rannalla saattaisi olla lämpökameroita ja muita antureita. Vedin kajakin notkelmaan ja kiilasin sen pensaiden väliin ettei tuuli veisi sitä mukanaan. Matelin pitkin kanervikkoa kohti erillistä ruokavarastoa kasarmin länsipuolella. Tuuli oli lähellä kahtakymmentäviittä ja ulina ja ryske oli kova ja pimeys syvä niin etten varonut, olin mustassa märässä märkäpuvussani märän yön värinen. Varaston takaovi aukesi lukon kielekkeen kohdalta veitsellä vääntäen niin kuin pitikin. Hyllyt olivat näky: Kaalia, sipuleita, valtavia kymmenen litran hernekeitto tölkkejä, ruokaöljyä, säilykelihaa, kaikenlaista. Kaljatölkkejä! Korkkasin heti yhden ja join tyhjäksi ja lysähdin perunasäkkien päälle huohottaen ja täristen makaamaan.

Heräsin kirkkaisiin valoihin silmissäni. Ääni tuli valosta.

-Mikäs sissi täällä. Valo heilahti hetkeksi kattoon ja näin kaksi varusmiestä osoittamassa minua rynnäkkökivääreillä ja kolmas kirkkaalla taskulampulla. Latausääni. Varmistimen naksahdus. Vastasin liikahtamatta:

-Ihan vaan meloja. Kaaduin tossa pimeessä, karikossa, oli pakko rantautua. Join yhden teidän kaljoista ja tajua meni kankaalle. Tämä on tosi.

-Voitais vaikka ampua sinut helposti. Luvat on kunnossa. Metsästyskausi on alkanut. Vitsi vitsi, ei tarvita mitään lupia.

-Ette kai te ihan tosta vaan ihmisiä ammu, sanoin liikuttaen huuliani niin vähän kuin mahdollista.

-Ammutaan. Tollasia nälkiintyneitä menijöitä jotka ei puhetta ymmärrä.

-Perunoita kannata vereen sotkea. Minulla on rahaa. Voin maksaa.

-Saatkin maksaa. No, ei me sua kiusaamaan ruveta. Anna parikymppiä ja syöt mitä syöt.

-Kiitos. Kaivoin paukkuliivin taskusta kännykkäni ja näppäilin lompakkosovellukseen summan jonka se siirsi ketjuun linkitetyltä ties monenneltako vippifirmaltani. Mietin jo selityksiä valmiiksi mutta ihmeekseni se toimi, rahaa oli ja se virtasi, ojensin kännykän lampulliselle sotilaalle joka kuittasi siirron. Tämä sai jännityksen laukeamaan, ilmeet ja asennot pehmenivät, piiput laskivat.

-Haluatko tulla sänkyyn nukkumaan? Sanoi toinen asemiehistä ja napsautti varmistimen päälle.

-Ai sinun viereesi? Houkuttelevaa mutta ei, jatkan matkaa tästä. Mitä kello on?

-Puoli neljä.

-Alkaa kohta kirkastua.

-Joo. Ymmärrät kai, että näistä ollaan tarkkana täällä.

-Tuossa on vielä kymppi. Ottaisin vähän evästä mukaan, sanoin.

-No, markkinahintaan. Ei mitään tukkualennusta. Akiko se on nimi?

-Joo, sanoin päätäni roikottaen.

-Joo, sanoi kolmas varusmies ja katsoi päätettään, kiväärin hän oli laittanut jo selkään. -Joku merkintä tästä tulee mutta ei me sinua täällä pidätellä.

-Kiitos. Miten te huomasitte minut?

-Lämpökamerat, liiketunnistimet, mitä luulit? Luulit ettei täällä ole mitään? Mehän vartioimme lähinnä näitä ruokia täällä. Kaikki anturit ovat tämän kopin ympärillä. Luuletko että olet ensimmäinen joka yrittää myrskyn siivellä tänne? Hukkuneita poimitaan kuin ajopuita rannalta. Joka yö on tullut tulijoita, eläviä ja kuolleita. Ruumiita ilman veneitä ja

veneitä ilman ruumiita. Mikä kansainvaellus nyt on käynnissä?

-En tiedä. Meni kieltämättä vähän urheilun puolelle, sanoin ja ojentelin jäykkiä jäseniäni. -Luulin että jaksaisin Hiittisistä Helsinkiin kertarysäyksellä. En minä teistä enää mitään luullut. Itsestäni luulin vähän liikoja.

-Hiittisistä, keskellä yötä, kajakilla, yksin tuossa myrskyssä? Ei kovin järkevältä kuulosta.

-Tähän asti meni ihan hyvin. Eväät vain loppu kesken.

-Mikä siinä tulee vauhdiksi? Moneltako lähdit?

-Minulla on pieni apumoottori kajakissa. 112 kilometriä, keskinopeus 18 kilometriä tunnissa.

-Ei sinulla ihan kaikki muumit ole laaksossa.

-Ei, ei tietenkään ole, vastasin. Pientä ystävällistä hörähtelyä.

-Se on laantumassa tuuli, jos kiinnostaa, sanoi päätettä katseleva sotilas. Salama välähti, joku otti kuvan.

Sydämeni hakkasi lujaa ja päätäni pyöritti. Sanoin: -Kiitos. Eikös tämä pitänyt jo lakkauttaa tämä linnake?

-Oli se jo lakkautettuna monta vuotta ja monta kertaa. Ei tiedä miksi vaihtoivat mieltä nyt. Ei meitä ole kuin neljä täällä. Metsästetään kai merirosvoja.

-Ootteko saaneet ketään kiinni?

-No sinut, ja niitä ruumiita! Pitäisi saada sikoja tänne ettei mene meriuhrit hukkaan. Siksi sinä selvisit.

-Ai miksi?

-Me ei tarvittu enää yhtään.

-Mitä?

-Uhria! Ruumista.

Varusmies tarjosi puoliksi uponneen kasarmin tuulensuojassa tupakan. En polttanut mutta mitä muutakaan sotilaan kanssa voi tehdä. Poltimme ääneti pimeässä kohinassa. Pimeydestä kallion takaa kuului sähkömoottorin surinaa; varusmies kertoi että ääni tuli vanhasta mekaanisesta kompostorista joka oli kymmenen

metriä pitkä ja kaksi leveä kaukolämpöputki jota moottori pyörittää hitaasti itsensä ympäri. Kun täällä linnakkeella oli ollut enemmän väkeä kaikki ruoantähteet oli laitettu sinne ja päälle oli ripoteltu lapionkärjellä vahvaa entsyymiä joka oli saanut maatumisprosessin hullaantumaan. Putki oli vinossa, toisesta päästä tuli höyryävää puolivalmista multaantuvaa massaa ulos jonka saattoi tarvittaessa lapata uudestaan putken yläpäästä sisään jos halusi. Kysyin:

-Sinnekö te ne ruumiit heitätte?

-Ei ne kokonaisina maadu. Ne pitää silputa ensin.

-Oletko tosissasi?

-En, varusmies sanoi vakavalla naamalla merelle katsoen.

Liikahdimme, sanoin:

-Kiitos vielä.

-Mikä kiitos.

-Kun olitte kilttejä minulle. En tiedä olisinko itse osannut olla.

Kävelin kulman ympäri avomeren puolelle. Aallot löivät talon seinään, rappaus oli irronnut kasarmin koko päädystä ja sokkeli ja alimman kerroksen seinä olivat murtuneet palasiksi mereen. Kaivoin puhelimen esiin ja katsoin kuka minulle oli soittanut keskellä merta. Elsa. Yritin soittaa numeroon mutta se ei vastannut. Tuuli repi hehkuvia hiutaleita savukkeen päästä, ei tarvinnut karistaa, ei heittää tumppeja mihinkään, kun hellitti sen hehku lähti sormien välistä kuin tykin suusta kohti taivaanrantaa. Katsoin sen perään ja näin pientä kajoa meren ja pilven raossa idässä, muuten oli pimeää, lähdin sitä kohti. En sanonut näkemiin, kannoin tuulenrepimän kajakin pimeiden kallioiden yli ja iskin sen korkeinakeikkuvien aaltojen ja kivien väliin suojan puolella. Kun pääsi saaren suojasta tuuli oli kova mutta laantuva ja tasainen, aallot isoja kaarevia maininkeja; meri piti kämmenellään ja työnsi eteenpäin kuin lasta kohti oikeita valintoja. Tuntui kuin ajatukset olisivat selkeitä, mutta sen täytyi olla harhaa.

Hylje tuli Porkkalanniemen kärjessä viereeni uimaan, en ollut nähnyt niitä vuosikausiin kiikarinkantamaa lähempää. Se hypähteli aallon kyljestä ilmaan iloisena, se oli nuori ja tunnisti minut vaarattomaksi hölmöksi. Sille myrsky oli pelkkää hauskanpitoa, se halusi leikkiä, se surffasi minun kanssani samaa aaltoa selällään ja nauroimme molemmat, aivan varmasti se hymyili! Kuvittelin sen vahtivan että selviän. Miten ne meren alla kuolevat, tai rannassa, kalliolla, en tiedä. Olen salaa katsellut miten lokki kuolee, miten se etsii paikkaa ja rauhoittuu. Siivistä loppuvat voimat, ottavat merestä tukea, muutama epäuskon läpsäisy. Kaula kaarelle kylkeä vasten kuin taideteoksessa.

Tuuli kääntyi aamukuudelta lounaasta etelään ja vaimeni, olkapäähän alkoi sattua kunnolla kun pelko väheni. En ollut miettinyt koko matkan aikana Elsaa, en ollut ehtinyt keskellä metelöivää merta, se oli ollut tarkoitus, siksi olin lähtenytkin. Olin selvinnyt inhostani kaupunkia kohtaan, olin tarvinnut kovan syyn ja kovan myrskyn jotka heittivät minut tänne voimalla.

Nyt näin kaukaa kaupungin joka hänet oli syönyt. Helsinki, uponnut helvetti, todeksi muuttunut vitsi. Maisemaa ei tunnistanut kuin väkisin tai teeskentelemällä, muistelemalla muistamatonta aikaa. Ja nyt se oli vajonnut taas vähän enemmän, tulvaennuste oli jälleen kerran pitänyt paikkansa, se näytti 45 senttiä eilisestä, metrin viime Helmikuusta ja kymmenen edellisestä elämästä.

3. Helsinki

Haisi viikko sitten kuolleelta.

Katselin kajakin pohjan läpi kuinka vihreänharmaan mudan peittämä asfaltti lipui alitseni. Kadulla oli vettä yli metri, mietin onko se jo asunnossa. Liu'uin hitaasti meloen muutaman puoliksi uponneen auton ohi ja katsoin kuinka hyviä autoja ne olivat olleet. Ihan hyviä, tämä oli ollut hyvää aluetta, osoite oli Töölönkatu 8, asuimme Elsan kanssa kansallismuseon takana tai siis edessä jos tästä katsoi. Hänellä oli lyhyt työmatka sen hetken kun hän ehti olla siellä. Vielä vuosi sitten museoon oli päässyt veneellä kun portaiden jatkeeksi oli asennettu pätkä betonilaituria, uutiset ilmoittivat ilahtuneina kävijämäärien kasvusta mutta mistä mihin, sitä ei kerrottu. Nyt museo oli ollut suljettuna koko kevään ja se seisoj mykkänä ja hylättynä pienellä saarellaan.

Katu oli tyhjä, missään muuta kuin silmiä selässä pimeistä ikkunoista ja aaltojen kaiut märkivistä julkisivuista. Kierähdin c-rapun graniittiportaille ja pidin eläväistä kajakkia melalla paikoillaan. Kaivoin jo avaimia rintataskustani kun muistin että ulko-ovenpitäisi olla auki jos talo oli vähääkään veden alla. Poliisi laittaisi omat lukkonsa ja kiel tonsa myöhemmin, mutta eivät ne kaikkia pidätelleet eikä taloja edes enää valvottu, sääntö oli vain yksi kuollut kirjain lisää ennestään jo henkeään haukkovaan lakiin. Oli paljon ihmisiä joiden mielestä oli juhlallista asua kokonaista kivitaloa yksin kuin ruhtinas ja vilkuilla vihellellen ympäriltä mereen pala palalta murenevaa kaupunkia kuin antiikinaikaista tragediaa. Lähes kaikki asuivat laittomasti sillä valvontaa ei ollut eikä montaakaan taloa ollut romahtanut vaikka niin

aina peloteltiin. Ovi ei ollut lukossa, kiinnitin sen hakasella auki ja nostin kajakin nojalle portaikkoon ja se alkoi valua vettä lätäköksi perän saumasta. Kuuntelin hetken mutta mitään ei kuulunut.

Asuntomme oli talonmiehen entinen yksiö kellariin johtavan portaikon välitasanteella vähän alempana kuin muut ensimmäisen kerroksen asunnot ja sameanharmaa vesi loiskui sen ovea vasten nilkkojen korkeudella. En ollut käynyt asunnolla pitkään aikaan enkä ollut muistanut tätä, olin vain katsellut merenpinnan korkeustietoja ja kaupungin karttoja tietokoneelta ja ollut tietävinäni että vielä olisi aikaa hakea tavarat pois. Elsa ei ollut soittanut minulle tästä, hän oli asunut muualla jo jonkin aikaa. Piilossa, eristyksissä, minulta ja äidiltään.

Asunnossa oli käyty. Tavarat oli revitty kaapeista ja paiskottu lattialle ja nyt ne lojuivat pehmenneenä rojuna kylmässä vedessä. Pelästyin miten äkkiä pala nousikaan kurkkuuni. Roistoja, vandaaleja, totta kai, muttei kyse ollut siitä. Minun piti löytää täältä muutama naurettava muistiinpano ja kartta jotka olivat naurettavia sekä siksi että ne olivat naurettavia mutta myös siksi että olin unohtanut kuvata ne ja jättänyt ne tänne ja niissä oli hirveä määrä työtä tai miksi sitä kutsuisi, vaivaa, uhoa. Yritin soittaa Elsalle mutta hän ei tietenkään vastannut. Selasin numeroita puhelimestani. Kaisa, Elsan kurssikaveri. Hän oli asunut täällä Elsan kanssa hetken siihen aikaan kun lähdin pois. Pitivät toisiaan kädestä, katsoivat minua vinoon teekuppiensa takaa.

-Kaisa, hei! Minä täällä, Ari.

Hän oli pitkän hetken vaiti. -Hei. Sinä?

-Minä minä, sanoin.

-Oletko käynyt siellä teidän asunnolla? Vesi on noussut.

-Minä olen täällä, täällä on vettä puolisääreen!

-Voi ei, onko siellä mennyt jotain pilalle? Oliko sinulla siellä vielä jotain arvokasta?

-Arvokasta? Minä asuin täällä muistaakseni! Ja muistaakseni asuit sinäkin!

-En minä ole siellä ollut puoleen vuoteen eikä Elsakaan. Me muutettiin sieltä jouluna pois. Oli liian ankeaa. Siellä alkoi haista, silmät pudota päästä. Ethän sinä sinne mitään arvokasta kai jättänyt?

-Minulla oli täällä putkessa karttoja, pahviputki mistä päät oli rytätty, muistatko nähneesi?

-En. Mitä niissä oli?

-Karttoja. Ja muita papereita. Muistiinpanoja.

-Ja ne ovat nyt kadonneet?

-En ole vielä etsinyt, sanoin.

-Ja soitat minulle? Minunko pitäisi tulla etsimään?

-Täällä on kaikki kamat hujan hajan lattialla ja puoli metriä merivettä päällä!

-Siivoaisit joskus! Kaisa huusi ja katkaisi puhelun. Oli kai ollut ihastunut minuun jossain vaiheessa, miten se muuten voisi noin huutaa? Miten pahaa ne olivat minusta puhuneet täällä keskenään. Sain töitä Jyväskylästä, oli pakko mennä ja jättää työt tänne. Ei, ei se pakko ollut, oli se pahasti tehty. En muka ymmärtänyt heidän haluttomuuttaan turvautua vanhempiinsa, että yrittivät elellä täällä kahdestaan kunnes lopulta luovuttivat. Mutta koko viikon palkat olisi mennyt tänne matkustamiseen, en suostunut ottamaan Elsalta matkarahoja enää. Se oli joku vaihe. Kaikki olivat armottoman vihaisia kun kävin niin harvoin ja lopulta lopetin tulemisen kokonaan. Nyt ei ole enää paikkaa mihin tulla eikä kai ihmistäkään.

Kyllä, lähdin pakoon, kaikkea. Häpeää omasta turvastani näiden ylivoimaisten naisten rinnalla, katsomassa ikkunasta sämpylä suussa kadulla vaeltavia nälkäisiä laumoja, häpeää omasta muinaismielikuvituksestani jonka hyöty tälle hetkelle oli nolla ja jonka haitat alkoivat silloin rumasti näkyä jo itsellenikin. Olla pois tästä tuhosta monella tavalla ja astua siihen vapaaehtoisesti takaisin eri jalalla, eri

kulmasta, hyväksyä vihdoinkin tämä kaikki kauheus, nähdä siinä toivoa. Se oli tarkoitukseni joka epäonnistui. Ei taipunut maailma milliäkään lapsellisten unelmieni suuntiin.

Elsan moniosainen unelmakalenteri hyllyn päällä kauan sitten mädäntyneen ja homehtuneen omenankaran alla. Avasin raskaaksi vettyneet kannet ja selasin sivuja. Kalenteria oli käytetty vain muutama viikko vuosia sitten, merkinnät vähenivät ja loppuivat nopeasti. Muinaisjäänne hetkestä jolloin kirjat ja muut paperiset asiat yrittivät vielä hetken olla muodikkaita, jokin väkisin yllytetty tuokio ja tyyli. En enää muista mikä vuosi se oli vuosien välissä. Vasemmalla työt ja tapaamiset, oikealla avattavien siivekkeiden alla värikkäämpiä ja värikkäämpiä kategorioita kuten toiveet ja unelmat, mitä olen saavuttanut, mistä olen ylpeä, tähtäimeni. Jokaisessa osastossa kirjoitettuna vain yksi sana, minun nimeni. Ehkä se oli vitsi, en tiedä. Käsiala oli vakaa. Ehkä se oli sol vaus. Ehkä se oli totta. Kylmät väreet pyyhkivät kylkiäni.

Pädi luiskahti kirjojen välistä ja sain napattua sen kiinni juuri ennen vedenpintaa. se alkoi latautua pukuni akusta ja heräsi välähtäen henkiin. Menin kuvagalleriaan. Muutama kymmenen kuvaa ja pari videota, se hetki kun kone oli kaivettu paketista ja sitä oli testattu. Kuvaamani lyhyt pätkä Elasta vessanpöntöllä kiljuen ja kiroten vetämässä vihaisena ovea kiinni ja toinen jossa kadulla levotonta vettä ja ääneni kameran takaa sanomassa että ei pidä paikkaansa, viemäri on vain tukossa, katuviemäri on vain tukossa, lehdet tukkivat sen aina syksyisin. Verhojen välistä kuvattu nuorten huutavien miesten kulkue pitkin katua autoja hakaten ja potkien.

Vesi oli viisiasteista. Käteni kylmenivät pian kahmoessani lattiaa kuin merenpohjaa kirjahyllyn ympäriltä, komeroista, vetisestä pimeästä vaatekaapista. Laukussa kuollut verinen rotta, suljen kaapin oven. Potkin rojuja neopreenisaappailla

sinne ja tänne niin että vesi roiskuu. Mitä karseaa liejua ihmisen typerät romut äkkiä on! En löytänyt mitään, tuskin tunsin mitään mitä näin omakseni. Liejuisia paitoja, kalsareita, ruostunut kattila. Yritin muistella tavaroitani mutta en muistanut edes tätä asuntoa tässä pimeässä kylmässä irveessä. En muistanut miten olimme täällä olleet, missä sänky oli ollut, missä kirjahylly, oliko se muka tuossa? Hellankin joku oli keittiössä repinyt seinästä ja kaatanut, kaapeista oli purkit ja pussit ja tölkit vedetty veteen, haju oli.. itse asiassa ihan olematon. Vesi oli kylmää, mutta silti. Tämä tuho oli tehty ihan äskettäin, pari päivää sitten korkeintaan. Hiutaleita, jauhoa, teetä, ei kai ne haisekaan märkänä. Mikseivät ne olleet kelvanneet murtautujille? Rouskutin kaapista kuivia makarooneja ja soitin ensin Elsalle ja sitten taas Kaisalle. Taas hän ei vastannut, taas hän vastasi.

-Kaisa, hei, jäi sanomatta että täällä on käynyt joku.

-Ei kai sinne mitään arvokasta jäänyt?

-No ne kartat. Ette te niitä mukanne ottaneet?

-Käytiinkö me tämä keskustelu jo? Me muutettiin pois jo ajat sitten, jos muistat.

-Joo, mutta oletko käynyt täällä vähään aikaan?

-En ole! Missäs itse olet ollut?

-Pohjassa, sanoin.

-Pohjassa?

-Pohjassa, Hiittisissä, kalassa, merellä, Jyväskylässä, veljen luona mökillä. Sillä on siellä Karjaalla pari lehmää ja lampaita. Perunoita pienelle kylälle. Saa sinne mennä käymään tai vaikka olemaan. Ihan oikeasti.

-Niin, Kaisa sanoi.

-Missä sinä asut nykyään?

-Herttoniemessä. Yhdessä kommuunissa.

-Hyvä. Onko kaikki hyvin?

-Siellä on kaikki ihan okei.

-Milloin sinä olet.. Elsä viimeksi nähnyt? Onko Elsa myös siellä?

-Hän on kieltänyt kertomasta sinulle mitään.

-Minä olen kuullut että hän olisi kuollut.

-Ei ole kuollut, Kaisa sanoi jäykästi. Kuului miten hän käveli kauemmas ihmisistä jotka olivat äkkiä puhjenneet laulamaan, laulu vaimeni kankaan kahahdukseen. Kuului että hän oli ulkona, mikrofonissa särähti tuuli. Sanoin: - Pitäähän minun saada tietää missä hän on. Saanhan minä sen selville.

-No ota sitten selvää. Ihme olisi jos näkisit sen eteen edes vähän vaivaa.

-Ootko kipeä? Sun ääni on tukkonen.

-Älä jaksa.

-Käy lääkärissä. Nämä nykyflunssat voi vaikka nenän pudottaa.

-Meillä on täällä omat hoidot.

-Missä?

-Täällä. Tämä on iso paikka.

-No ei ne tasan mitään tuberkulooseja pysty hoitamaan! Huusin. Puhelu katkesi.

Kuulin kolahduksen rapusta. Astuin ulos asunnosta, katsoin porraskaiteen yli kerrokseen ja kuuntelin. En tiennyt kuka täällä vielä ehkä asui. Kiipesin kakkoseen, soitin ovikelloja mutta kukaan ei tullut avaamaan. Nimet olivat ovissa. Koko rappu haisi kostealta paitsi Nikulan kohdalla haisi paskalta. Viemäri ei enää toiminut näissä uponneissa taloissa, joku täällä siis vielä asui. Haju sai minut voimaan pahoin, ei niinkään haju itsessään vaan koko ajatus jota aina vältteli ja joka joskus, usein juuri hajun kohdalta pääsi livahtamaan sisään ja valtasi koko mielen: kuin vivusta olisi väännetty. Vielä äskettäin asuimme täällä Elsan kanssa, päivät olivat täynnä normaaleja, muinaisia ongelmia.. ja sitten loputonta alamäkeä ja tämä tuhon viimeinen hetki nyt vihdoin minullekin väkisin syötettynä. Olin vältellyt masentumista, olin valinnut pirteyden ja hysterman, mutta nyt minustakin alkoi voima vihdoin loppua kun kuvajainen ja

totuus eivät enää yhtään vastaneet toisiaan. Kokeilin rapun valokatkaisijaa vaikka tiesin ettei sähköä ole. Kunhan huvikseni painoin. Samalla tavalla muovi naksahi kuin ennenkin. Yhtäkkiä viereinen ovi aukesi. Ovella oli hallituksen vanha puheenjohtaja Halonen kalsarit roikkuen ja silmät punaisina.

-Jouni Halonen! Huudahdin iloisena tutun ihmisen näkemisestä ja hänen nimensä muistamisesta.

-Mimmonen kysymys sulla on? Halonen vastasi tukkoisella äänellä.

-Oletko sinä vielä taloyhtiön hallituksessa?

-No jos on yhtiö, niin kai on hallituskin. Paitsi ei me enää kokoustella. Kai se on mielipidekysymys onko yhtiötä. No talo on kuitenkin. Tai kai sekin on mielipidekysymys.

-Eli yhtiötä ei enää ole?

-No on se, mutta se on maksukyvytön ja mitä kaikkea siihen kuuluu, velkaa ja laskuja ainakin talonkorkeinen pino. Sinä olet ollut poissa viime aikoina?

-Joo, nyt vasta tulini ja huomasin että on noussut noin korkealle.. Eihän siellä enää asua voi meillä.

-Ei ole semmoista vakuutusta joka korvaisi sinulle mitään, tai meille. Tai sellaista vakuutusyhtiötä. Voit ruveta minua haukkumaan, jos se vaikka auttaisi, tai haastat hallituksen oikeuteen kun se ei saa asioita hoidettua. Meillä on monta keikkaa rosiksessa kesken, en nyt ole laskenut monestako on mummo kuollut alta pois, voi olla ettei olekaan enää mitään. Että ei suojattu kivijalkaa painemuovittamalla ajoissa, ettei kerrottu ajoissa osakkaille siitä ja tästä ja tuosta maailmanlopusta, ettei palkattu vartijoita, että palkattiin vartijat..

-Te asutte täällä vielä?

-Minä asun. Vaimo ei.

-On ollut raskasta varmaan. Olisi kyllä yksi kysymyskin.

-Ooh, yksi kysymys. Halonen oli humalassa ja nyt se ei enää jaksanut katsoa silmiin, sen pää vajosi.

- No, antaa olla, sanoin.
- No, anna tulla vaan.
- Antaa olla. Meidän asunnollamme on käyty.
- Ne on noi yläkerran uudet hipsterit.

Ylhäältä, ylimmästä kuudennesta kerroksesta kuului vaimeaa jumputusta. Jätin Halosen, se oli tyytyväinen siihen. Hiivin portaita ylös, katsoin tuuletusparvekkeen lasioven läpi veden valtaamalle sisäpihalle. Muita ylempänä olevan naapuriyhtiön pihan betoninen muurinkulma seisoi kuin naurettavan vahva aallonmurtaja tyynessä talojen sisäjärvessä. Autoja, kuin töistä juuri tulleita. Muutama vene siellä täällä ovien pielissä kiinni.

Kerrosta ylempänä keskimmäiseen oveen oli piirretty tussilla tägi. Se ei ollut hyvä merkki. Kuuntelin oven takana, basso tuntui jaloissa, aggregaatti säksätti ja hiljeni. Painoin ovikelloa mutta se oli jumissa, löin oveen muutaman kerran lujaa. Musiikki koveni hetkeksi ja vaimeni taas kun joku kulki asunnon sisällä. Ovi aukesi raolleen ketjua vasten.

-Niin? Sanoi nuori mies. Hihaton musta paita, tiukat lihakset, taistelulajeja, kepeät, voimakkaat liikkeet. Ehkä virolainen.

-Taidatte olla uusia talossa? Minä olen Ari, tuolta veden alta ykkösestä.

-Me ollaan opiskelijoita. Yliopistolta.

-Ai jaa, miltä laitokselta?

-Paskanjauhamisen laitokselta, kaveri räjähti nauramaan. Hämärässä eteiskäytävässä hänen takanaan näkyi toinen hahmo.

-Minä nimittäin olen historian laitokselta.

-Ala vetää historian laitos.

-Olisin vaan kysynyt.. Joku oli käynyt tuolla meidän asunnossamme. Tiedättekö te siitä mitään?

-Ei mitään.

-Kauanko te olette olleet täällä?

-Whatever, kaveri sanoi ja veti oven kiinni edestäni.

Kävelin portaat alas asunnolleni, kahlasin keittiön tiskipöydälle istumaan ja soitin poliisille. Jostain kumman syystä he vastasivat heti.

-Miten mahtaa olla kun asuntoon on murtauduttu. Että tehdäänkö sellaisesta rikosilmoitus.

-Totta kai, poliisi sanoi. Täällä Pasilassa tai netissä.

-Milloin te tulette käymään täällä?

-Ei asuntomurtoja yleensä.. ellei ne varkaat ole vielä siellä.

-Ne asuu tuolla yläkerrassa. Luvattomasti.

-Onko se veden alla se talo? Mikä osoite?

-Töölönkatu 8. On tämä vähän. Nyt tässä myrskyssä mennyt.

-Me ei olla niitä niin tarkasti katsottu, jos ei kerran enää asuta.. ettehan tekään toki siellä enää asuneet?

-Teitä ei tämä asia tämän enempää kiinnosta?

-Voimme käydä siellä kierroksen yhteydessä. Joku päivä ensi viikolla.. enemmän se on teidän ja vakuutusyhtiön välinen asia jos siellä on vahinkoa sattunut.

-Entä ne luvattomat asujat? Ne käy joka asunnon rikkomassa ja paskomassa.

-Katsotaan ne samalla kertaa sitten. Ilmoitan tarkemman ajan heti kun tiedän jos haluatte olla paikalla.

-Whatever, sanoin ja suljin puhelimen ja kirosin tyhmyyttäni. Ainoa mitä soitosta seuraisi olisi se että poliisi kirjasi asunnottomuuteni tiedostoihinsa. Helsingin vanha irtolaislaki oli palautettu voimaan ja muistutti lähes tarkalleen 1800-luvun alun aikaista. Vailla pysyvää asuinpaikkaa oleva saatettiin karkottaa tai määrätä linnoitustöihin vain yhden rivipoliisin päätöksellä. Ja nyt kun minulla ei ollut enää asuntoa täällä oli välteltävä viranomaisia entistä tarkemmin.

Käytävästä kuului meteliä.

-Ihme vene. Tommoselle voisi olla käyttöä. Me kokeillaan sitä vähän.